

Co-funded by
the European Union

Çalıştayımıza

HOSGELDİNİZ

Disclaimer: Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Erasmus+ Project 2024-1-SE01-KA220-SCH-000251633

Toplumsal Cinsiyet ve Kesişimsellik BBC

Toplumsal cinsiyetin sınıf içi öğretime dahil edilmesi

Çalıştay 1

Örnekler

İSTEK Okulları

Serkan Aydın
Eylem Erkan İşler
Barış Çetin

Yeditepe Üniversitesi

Prof. Dr. F. Yeşim Ekinci
Gülce Kunter
Özlem Akkaya

**YEDİTEPE
ÜNİVERSİTESİ**

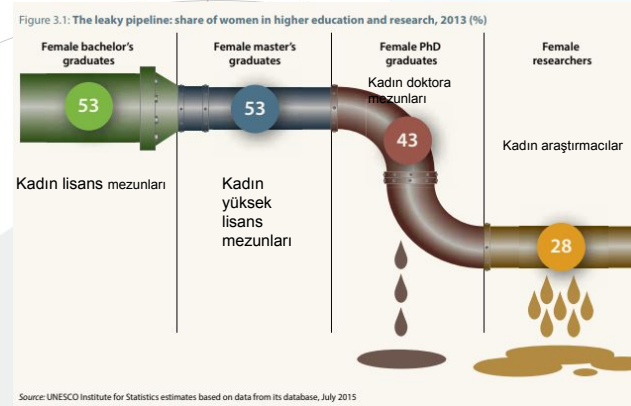

Co-funded by
the European Union

“Boru hattı sızıntısı” devam ediyor

- Bugün tüm dünyada, kadınların yeteneklerinin heba edilmesinin nedeni **“boru hattı sızıntısı”** olgusudur. Kız çocukları ve kadınlar, okulda bilim derslerine ilgi gösteriyorlar ve aslında doğa ve fen bilimlerinde lisans derecesine sahip mezunların çoğunluğunu kadınlar oluşturuyor. Yüksek lisans seviyesinde dahi kadınlar çoğunluktadır.

Şekil 3.1: Boru hattı sızıntısı: yüksek öğretim ve araştırmada kadınların oranı, 2013 (%)

Aşamalar ve Engeller

1. Eğitim Düzeyi:

- Kız çocukları ve STEM ilgisi.
- Toplumsal cinsiyet kalıplarının etkisi.

2. Üniversite Seçimi:

- Kadınların STEM alanlarını tercih etme oranları.
- Rol model eksikliği ve ayrımcılık korkusu.

3. İş Dünyasına Geçiş:

- Mezun kadınların STEM kariyerine yönelme oranları.
- Cinsiyetçi kültür, ücret farkları ve mentor eksikliği.

4. Kariyer İlerlemesi:

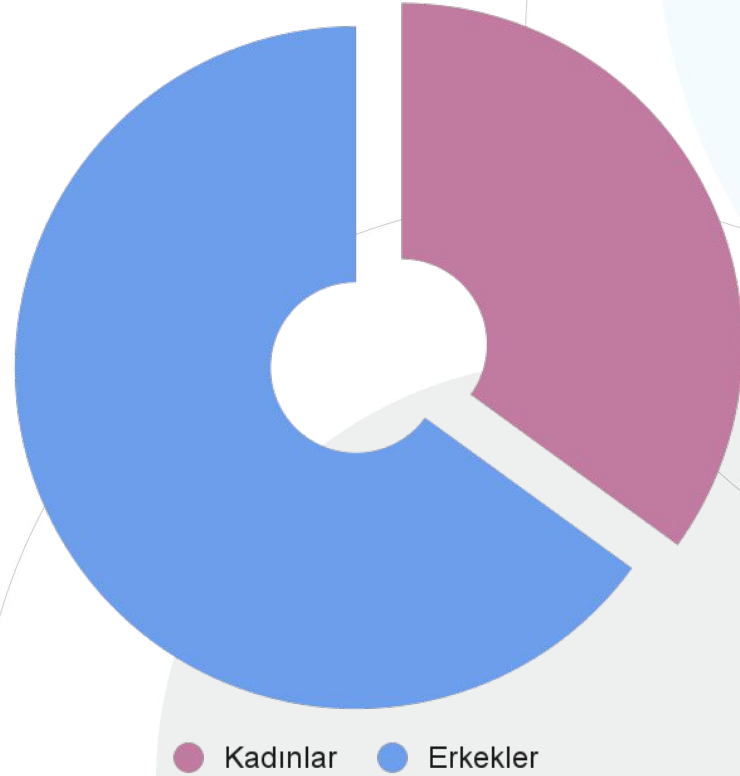
- Liderlik pozisyonlarına ulaşmadan STEM'den ayrılan kadınlar.
- Cam tavan etkisi, iş-yaşam dengesi ve ayrımcılık.

Eğitimde Kız ocuklarımız

2025 İtibariyle Dünya Çapında STEM Mezunları

Çözüm Önerileri

- Eğitimde ve iş dünyasında çeşitliliği artırmak.
- Toplumsal cinsiyet klişelerini yıkmak ve herkesi kapsayıcı yaklaşımlar
- Medyada çeşitliliği artırmak.

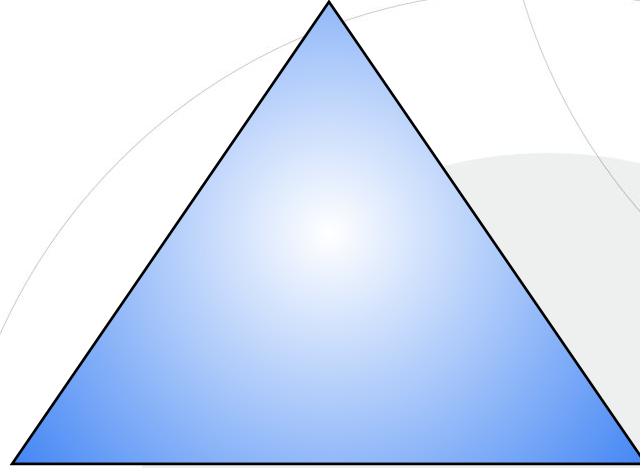

Co-funded by
the European Union

Ana hedefler

STEM alanlarında toplumsal cinsiyet kapsayıcı bir ortamın nasıl oluşturulacağı hakkında bilgi üretimi

Eğitim-öğretimde kapsayıcılığın geliştirilmesine yardımcı olmakta kullanabilecek örnekler bulma

Kalıp yargıları yıkmak için, toplumsal cinsiyetin eğitim-öğretime dahil edilmesine yardımcı olacak konuları eleştirel bir gözle belirleyerek verimliliği arttırma

Farklı Düzeyler

MACRO

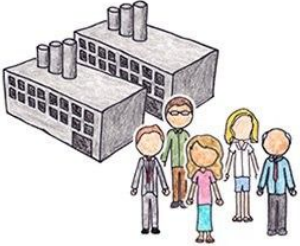

Makro düzey

Toplumsal cinsiyet eşitliği plan ve politikaları

Amaçlanan Hedefler: Kesişimsellik ve çeşitlilik
Sorumlular: İdareciler ve karar alıcılar

MICRO

Mikro Düzey

Sınıf içi öğretimde toplumsal cinsiyetle ilişkili meseleler

Projenin Hedef Kitlesi

K-12	Öğretmen
	Okul Yöneticiler
Üniversite	Geleceğin Öğretmenleri
	Akademisyenler

Co-funded by
the European Union

Başlamadan Önce : Hadi Oynayalım!

<https://mat-kwvhjz2sq-alessio-leoncinis-projects.vercel.app/>

Hafıza İlişkilendirme Testi Sonuçları

- Nasıl geçti?
- Sonuçlar hakkında ne hissediyorsunuz?
- Farkında olmadığınız bazı önyargılarınızı keşfettiniz mi?

Literatürdeki temel kavramlar

Birçok insan "cinsiyet" ve "toplumsal cinsiyet" terimlerinin birbirinin yerine kullanılabileceğini düşünür. Bu iki terim birbirleriyle bağlantılı olsa da, durum o kadar basit değildir.

Cinsiyet, fiziksel özelliklerinizin bileşimine dayalı olarak doğumda size atanan kimliğinizdir.

Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkek olmakla ilişkili toplumsal özellikler ve fırsatları ifade eder; ayrıca kadınlar ve erkekler arasındaki ilişkilerle kız çocukları ve erkek çocukları arasındaki ilişkilerin yanı sıra, kadınların ve erkeklerin kendi aralarındaki ilişkileri kapsar. Bu nitelikler, fırsatlar ve ilişkiler toplumsal olarak inşa edilmiş olup, sosyalleşme süreçleri aracılığıyla öğrenilir. Bunlar bağlama ve zamana özgüdür ve değişkendir.

Toplumsal cinsiyet, belirli bir bağlamda bir kadından veya erkekten neyin beklendiğini, neye izin verildiğini ve neye değer verildiğini belirler. Çoğu toplumda, kadınlar ve erkekler arasında yüklenen sorumluluklar, gerçekleştirilen faaliyetler, kaynaklara erişim ve kontrol ile karar alma fırsatları açısından farklılıklar ve eşitsizlikler bulunur. Toplumsal cinsiyet, daha geniş sosyo-kültürel bağlamın bir parçasıdır.

TOPLUMSAL CİNSİYET KİMLİĞİ, kendinizi en derinde, kadın, erkek, her ikisinin karışımı ya da başka bir şey olarak nasıl tanımladığınızdır.

Literatürdeki temel kavramlar

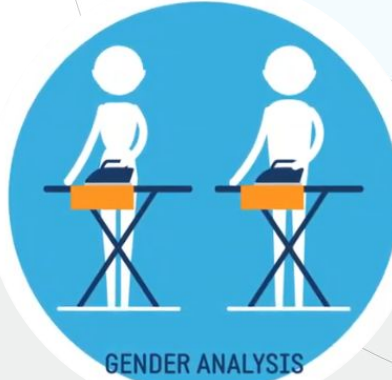
Biyolojik cinsiyet

SEX ANALYSIS

cinsiyet analizi

Toplumsal cinsiyet

GENDER ANALYSIS

Toplumsal cinsiyet analizi

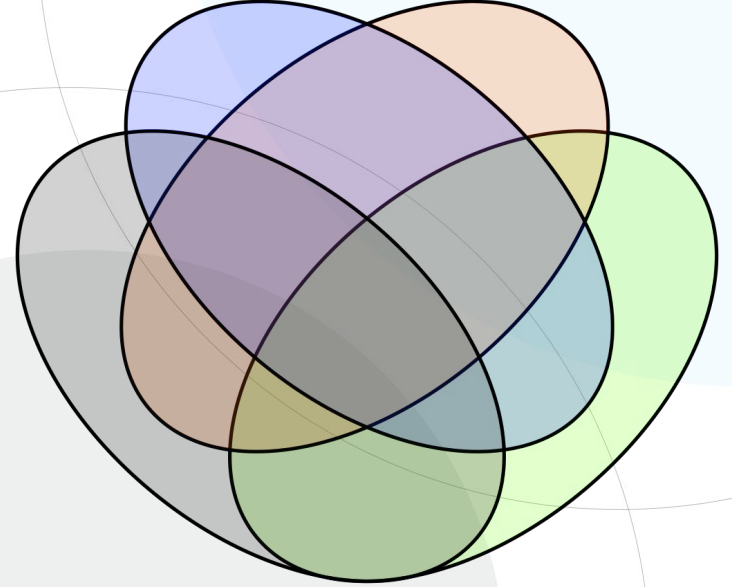
Ainsworth, Claire. (2015). Sex redefined. *Nature*, 518(7539), 288.

Literatürdeki temel kavramlar

Kesişimsellik, bir bireyin sosyal ve politik kimliklerinin nasıl iç içe geçerek toplumda farklı ayrımcılık ve imtiyaz biçimleri yarattığını anlamak için kullanılan analitik bir çerçevedir.

Bu kimlikler arasında cinsiyet, ırk, etnik köken, sınıf, cinsel yönelim, din, engellilik ve fiziksel görünüm sayılabilir.

Bu kesişen kimlikler hem güçlendirici hem de baskıcı olabilir.

Toplumsal cinsiyet paradigması

Kuramsal temel (1975 – 2000)

Toplumsal Cinsiyet Paradigması 1975- 1980

1975 öncesi paradigma: odak noktası

kadınların ve erkeklerin matematiğe ilgisi

Toplumsal cinsiyet farklılıkları sorununa çok az farkındalık ve dikkat gösterilmiştir.

Toplumsal cinsiyetle ilişkili sorunlar sadece erkek ve kadın arasındaki farklılıklara odaklanmıştır.

- Matematik dersine olan algideki farklılıkları açıklamak için Açık(*Deficit*) Kuramının kullanılması. Kadınların erkeklere kıyasla daha az yetenekli, daha az ilgili ve daha az becerikli oldukları varsayılmıştır.

- Olumsuz toplumsal cinsiyet kalıpyargıları hakimdir. Matematiğin erkeklerin alanı olduğu varsayılmıştır.

Liberalleşen Kalıpyargılar (1975-1980'ler)

- Eşitlikçi bir öğrenme ortamı sağlandığında, kadınlar erkeklerle matematiksel açıdan eşit olabilir ve yetenek, beceri ve ilgilerini geliştirebilirler.
- Karma eğitim veren sınıflarda cinsiyetlere eşit muamele yapılması önerilir.

Toplumsal Cinsiyet Paradigması 1980 ve sonrası

Farklılık Kuramı: 1980-1990

Matematik söz konusu olduğunda, kadınlar erkeklere kıyasla farklı becerilere, ilgi alanlarına ve deneyimlere sahiptir

Radikal Feminist

Kadınların matematik deneyimi ve bilgisine değer verilmeli ve daha olumlu ve tutarlı bir şekilde ele alınmalıdır.

Toplumsal Cinsiyet Kapsayıcı

Müfredat ve sınıf içi uygulamalar, kadınların matematiksel güçlerini geliştirmelerini teşvik etmek için ilgi duydukları ve iyi oldukları konuları içerecek şekilde değiştirilir.

Toplumsal Cinsiyet İnşası: 1990-2000

Toplumsal etkileşimler cinsiyet kimliklerini inşa eder ve cinsiyetler arasında güç dağılımını belirler.

Postmodern: Toplumsal cinsiyet keyfidir, sabit değildir ve toplum aracılığıyla öğrenilir.

Cinsiyetler arasında farklılıklar vardır.

Toplumsal cinsiyet duyarlılığı ile ilgili meselelere daha öğrenci odaklı bir eğitim-öğretim anlayışıyla yaklaşılmalıdır.

Co-funded by
the European Union

Toplumsal cinsiyet ve eşitlik planlarındaki hedefler ve konular

- Rol dağılımları ve liderlik bağlamında, çalışanların kadın-erkek dağılımına ilişkin veriler
- İlerleme verilerini ve çıktıları içeren yıllık raporlar ve değerlendirme

Önkoşullar:

- Tüm kurumun katılımı
- Öğretmenlerin ve karar alıcıların eğitimi ve yetiştirilmesi

- Planlar ve politikalar kurumun web sitesinde yayınlanır.
- Kurum aracılığıyla yaygınlaştırılır.

Önkoşullar:

- Finansman (Kaynak ayrılması)
- Toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine çalışmak için zaman ayrılması

Co-funded by
the European Union

Toplumsal cinsiyetin entegrasyonu

İş - yaşam
dengesi ve
kurum kültürü

Liderlik ve karar
alma
süreçlerinde
cinsiyet dengesi

İşe alım ve
kariyer
planlamasında
cinsiyet eşitliği

Araştırma ve
öğretime
toplumsal
cinsiyetin dahil
edilmesi

Cinsel taciz de
dahil olmak
üzere toplumsal
cinsiyet
önyargılarına
karşı tedbirler

Kurum politikalarında toplumsal cinsiyet ve
eşitlikle ilgili temel faktörler

Co-funded by
the European Union

Eğitim-öğretimin toplumsal cinsiyetlendirilmesinin beklenen sonuçları

Katkı yap

STEM alanlarına daha fazla kadın öğretmen ve öğrenci çekerek ve bu alanlarda tutarak toplumsal cinsiyet uçurumunun azaltılmasına katkı yapın.

Yarat

Kapsayıcı bir öğrenme/
öğretme ortamı yaratın.

Destekle

Yöneticileri, politikaların ve iş planlarının geliştirilmesi konusunda destekleyin ve onlara ilham verin.

Paradoks 2018 ve sonrası

STEM kariyerleri genellikle güvenceli ve gelir düzeyi yüksek işlerdir, ancak böyle bir kariyer yolu izlemenin içerdiği riskler kadınlar ve erkekler için farklılık gösterebilir.

Herhangi bir meslek seçiminin nispeten güvenli olduğu gelişmiş ülkelerde, kadınlar ekonomi dışı faktörlere dayalı seçimler yapmakta özgür olduklarını hissedebilirler.

Buna karşın, ekonomik fırsatların daha az olduğu veya istihdamın güvencesiz olabildiği ülkelerde, yüksek gelirlili ve nispeten güvenceli bir STEM kariyeri kadınlar için daha cazip olabilir.

Kaynak: *Psychological Science*, Gijsbert Stoet, 2018

EĞİTİM ALANLARI	2015-2016		2016-2017		2017-2018		2018-2019	
	E	K	E	K	E	K	E	K
Eğitim	37	63	37	63	37	63	34	66
Hizmetler	68	32	63	37	62	38	61	39
İş, Yönetim ve Hukuk	60	40	59	41	59	41	60	40
Sanat ve Beşeri Bilimler	42	58	42	58	42	58	43	57
Sosyal Bilimler, Gazetecilik ve Enformasyon	49	51	49	51	49	51	49	51
Tarım, Ormancılık, Balıkçılık ve Veterinerlik	67	33	67	33	67	33	68	32
Bilişim Ve İletişim Teknolojileri (Bit)	72	28	77	23	78	22	78	22
Doğa Bilimleri, Matematik Ve İstatistik	49	51	49	51	49	51	49	51
Mühendislik, İmalat ve İnşaat	71	29	71	29	71	29	72	28
Sağlık Ve Refah	37	63	36	64	36	64	35	65
Toplam	54	46	54	46	54	46	54	46

Tablo 1: Eğitim ve Öğretim Alan Sınıflamasına Göre Lisans Öğrencisi Oranı (%) (YÖK)

Co-funded by
the European Union

YÖK BİLGİ

Sağlık bilimleri alanında kadınların oranı **yüzde 53**

Doğa Bilimleri, Matematik ve İstatistik programlarında kadınların oranı **yüzde 48,2**

Mühendislik, İmalat ve İnşaat programlarında kadınların oranı **yüzde 35,2**

Bilişim ve İletişim Teknolojileri programlarında kadınların oranı **yüzde 31,3**

2023-2024 eğitim-öğretim yılında **mühendislik bölümüne** kayıt yaptıran kız öğrencilerin oranı geçen yıllara göre yaklaşık **yüzde 4** artarak **yüzde 31'e** ulaştı

YÖK
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

Co-funded by
the European Union

Önyargılarımızı nasıl fark edebiliriz?

Co-funded by
the European Union

Öğrencilerin sesi

Öğretmenler ve öğrenciler arası etkileşim
Öğrenciler ve öğrenciler arası etkileşim

Bazı gruplara ya da bireylere daha kısa yanıtlar verilmesi

Önceliğin erkek öğrencilere verilmesi

“Görünmez” öğrenciler, geleneksel kalıplar vb.

Toplumsal cinsiyet eşitliği ve dil kullanımı

- Toplumsal cinsiyetle ilgili kelime dağarcığı gelişmeye devam ediyor ve birđok terimin tanımı konusunda evrensel bir fikir birliği bulunmuyor.
- Bununla birlikte, bilgi sahibi olmak için her zaman elimizden gelenin en iyisini yapmaya değer. Toplumsal cinsiyetle ilgili terimlerin doğru kullanımı, toplumsal cinsiyetle ilişkili birđok yanlış algıyı ve önyargıyı aşmakta önemli bir etki yaratabilir.
- “Bütün yazılı belgelerde ve uygun ve uygulanabilir olduğu durumlarda sözlü ifadelerde cinsiyetten bağımsız terimler kullanın.”

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Dil Kullanımı

Türkçede genellikle cinsiyet belirten zamirler kullanılmazken, İngilizcede bazen bu durum karmaşık hale gelebilir. Toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmek amacıyla, İngilizcede “they” zamiri tekil olarak kullanılır. İşte bazı durumlar:

- **Belirsiz Durumlar:** "They", cinsiyeti bilinmeyen veya önceden belirtilmemiş kişiler için kullanılır.
- **Kapsayıcılık:** Kendisini ikili cinsiyet kalıplarına ait hissetmeyen bireyler için tercih edilir.
- Genellikle Kullanım Örnekleri: “*I fell on the street, but somebody helped me up. It was so nice of them*”

Bu yaklaşım, herkesin kapsandığı bir dil kullanarak daha fazla eşitlik sağlamayı amaçlar.

Dikkat edilmesi gerekenler

Dil kullanımı, kalıpyargılar ve kesişimsellik

Öğrenme ortamında dil kullanımı, kalıpyargılar ve etkileşim stratejileri

- Farklı öğrencilerin ihtiyaçlarını ve öğrenme tarzlarını dikkate alarak, dersler, “vaka” alıştırmaları, seminerler, proje çalışmalarını, laboratuvarlar ve diğler ders bileşenlerinde öğretim tarzınızı ve dil kullanımınızı değıştirin
- Kalıpyargıları yeniden üretmekten kaçının ve konuşma tarzınız ve öğretilirken kullandığınız örneklerde kadınların ve erkeklerin görüşlerine ve algılara dikkat edin. Herkesin ne söylediğini bildiğini varsaymaktan kaçının.
- Herkes işlediğiniz örnekleri gerçekten biliyor ve anlıyor mu?
 - Kalıpyargıları yeniden üreten bir dil kullanıyor muyum?
 - Öğrencilere nasıl geribildirim verebilirim ve söylediklerini onaylayabilirim?
 - Grup tartışmalarında erkeklerin ve kadınların sırasıyla ne kadar süre ve alan işgal ettiğine ve bunun eğitsel ortamlarda nasıl gerçekleştiğine dikkat edin.

Dikkat edilmesi gerekenler

Dil kullanımı, kalıpyargılar ve kesişimsellik

Kesişimsellik

- Grupların eşit olması, otomatik olarak eşitliğe yol açmaz.
- Grup üyelerinin güç ve deneyimlerinden tam olarak yararlanabilmek için, onların birbirlerini tamamlayıcı becerilere ve farklı türde deneyimlere sahip olmaları önemlidir.
- -Güven, itimat ve adil muamele üzerine tesis edilmiş, iyi ve işlevsel bir grup oluşturmaya zaman ayırın ve proje ve/veya laboratuvar çalışmalarında iş bölümüne özen gösterin.
- Öğretmenler ve öğrenciler, öğrencilerin derste sırayla farklı roller üstlenmesinden ortaklaşa sorumlu olmalıdır.

Toplumsal cinsiyet gözlükleriyle bakmak

Toplumsal cinsiyet kapsayıcı yöntemler, toplumsal cinsiyetin öğrenme, bilgi edinme ve öğretmede önemli olduğu fikrine dayanır.

Bu da öğretmenlerin toplumsal cinsiyet kavramı üzerine düşünceleri, toplumsal cinsiyetin kendi çalışma alanlarındaki önemini eleştirel bir gözle değerlendirmeleri ve toplumsal cinsiyet ve bunun öğretimdeki sonuçları hakkında sahip olunabilecek önyargıları sorgulamaları gerektiği anlamına gelir.

- Toplumsal cinsiyet kapsayıcı öğretimin gerçekleştirilmesi; öğrencilerin cinsiyetlerine bağlı olarak farklı muamele görebileceklerinin, farklı kadınlık ve erkeklik tanımları olduğunun ve dolayısıyla öğrencilerden beklentilerin farklı olabileceğinin farkına varmalarını gerektirebilir.
- Bir öğretmen olarak, aşağıdakiler üzerine düşünmeniz gerekir:
 - Öğrencilere gösterilen dikkat ve ayrılan süre
 - Sınıfta, projelerde ya da seminerlerde aldıkları roller
 - Öğrencilerin aldığı geribildirim türü ve süresi
 - Kullanılan örnekler
 - Derste seçilen kaynaklar

Karşı konulacak davranışlar

Öğretmekte olduğunuz dersin toplumsal cinsiyetle doğrudan bir ilişkisi olmadığını hissedebilirsiniz (katı mekanik ve kuantum mekaniği dersleri buna örnektir), ancak öğretmek sosyal bir faaliyettir ve bu da ders içeriğinden daha fazlasının farkında olunması gerektiği anlamına gelir

Bazı ince baskı teknikleri, yani "incelikli sindirme teknikleri," toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyetin içerilmesiyle ilgilidir.

Bu tekniklerin farkında olmak, öğretmenlerin incelikli baskı tekniklerini görünür kılmalarını ve bu tekniklere karşı koymalarını mümkün hale getirir.

Ås'ın tanımladığı beş ana baskı tekniği şunlardır:

- Görünmez kılmak
- Suçlamak/utandırmak
- Alay etmek
- Bilgi saklamak
- Çelişkiye düşürmek

Örnek

Alay etmek

Alay etmek, örnek vermek gerekirse, başkalarının aleyhine şakalar yapmaktır. Aynı zamanda başka birini veya argümanlarını aptalca ve önemsiz olarak göstermek; örneğin dikkat çekici ancak pratikte anlamsız karşılaştırmalar yapmak da olabilir.

Alay etmenin bir türü de çocuklaştırmadır. Bu, birine çocukmuş gibi davranmayı ve en iyisini bilen yetişkin rolünü üstlenmeyi içerir: (“Ah, tatlım/tatlım/canım kızım, ne yapıyorsun sen?”).

Alay konusu kişi daha sonra ne söylese söylesin veya ne yaparsa yapsın, başkalarının gözünde daha düşük bir değere sahip olacaktır.

Örneğin:

- Önemli bir şey sunmaya çalışıyorsunuz, ancak iş arkadaşlarınız aksanınıza gülüyor ve sesinizin popüler bir TV dizisindeki bir karakter gibi çıktığını söylüyor.
- Bir iş arkadaşınız diğer insanların önünde fikirleriniz hakkında aşağılayıcı sözler sarf ediyor.

Örnek

Karşı teknik - Sorgulama

Alay temelli şaka veya yorumların öylece kabullenilmesine izin vermeyin. Asla kahkahalara katılmayın, aksine konuşmayı durdurun ve bir açıklama talep edin.

Sakin ve mantıklı olun ve bu muameleyi kabul etmediğinizi açıkça belirtin. Alay edilen konuyu analiz edin ve failden ne demek istediğini açıklamasını isteyin. Söylenenleri kelimesi kelimesine tekrarlamak ve açıklama istemek faydalı olabilir (“Bir kadının bununla başa çıkamayacağını söylerken ne demek istiyorsunuz?”)

Doğrulama tekniği – Saygı gösterme

Herkese saygı gösterin ve onları ciddiye alın. Başkalarının fikirleri ve bakış açıları hakkında sorular sorarak onlara düşünsel alan tanıyın.

Örnek

Çelişkiye düşürmek

Çelişkiye düşürmek, hangi seçimi yaparsanız yapın, bunun yanlış bir seçim olacağı hissine kapılmanıza neden olur. Özenle çalışırsanız yavaş olarak tanımlanabilirsiniz, ancak hızlı çalışırsanız dikkatsizlikle suçlanırsınız. Bu, belirlediğiniz önceliklerle ilgili bir durum da olabilir. Mesainizin çoğunu işe yönlendirirseniz, eşinizi ihmal etmekle suçlanırsınız, işler tersine dönerse, motivasyonunuzun düşük olduğu düşünülür.

Yaptığınız seçimler ne olursa olsun cezalandırılmak, tüm zamanınızı ve enerjinizi “doğru olanı yapmaya” harcamanıza yol açabilir. Bu, başkalarının size neyi nasıl yapacağınızı söylemesine izin verdiğiniz anlamına gelir. Güçsüzleşirsiniz. **Karşı teknik – Kalıplardan kurtulun**
Kendi önceliklerinizi düşünün ve bu öncelikleri nasıl belirlediğinizi iyi idrak edin. Seçimlerinizden etkilenen diğer kişileri belirlediğiniz öncelikler konusunda bilgilendirin. Hayatınızda ve sizin için neyin önemli olduğunu bilen siz olduğunu unutmayın.

Örnek

Doğrulama tekniği – Çifte ödöl

Olaylara herkesin içinde bulunduğu koşullara göre elinden gelenin en iyisini yaptığı varsayımıyla bakmaya çalışın. Bir kişi toplantıya geç gelirse, onun toplantıya zamanında gelmek için elinden geleni yaptığına inanmak daha ödüllendirci olabilir. O zaman, bu durumu toplantıya zamanında gelmenin önemi hakkında bir tartışma yürütmek için fırsat olarak kullanın ve sinirlenmek yerine böyle bir yaklaşım benimseyin. Bu bakış açısı, örneğin, bir kişi belirli bir faaliyete katılmayı reddettiğinde bunun sadece kişinin faaliyeti reddettiği ama ilişkinin kendisini reddetmediği anlamına geldiğini anladığınızı gösterir.

Örnek

Görünmez kılmak

Bir kişiyi görünmez kılma tekniği, kişinin yaptığı işin önemli veya yararlı olmadığı iddiasını taşır. Amaç, kişinin kendisini önemsiz ve güvensiz hissetmesini sağlamaktır. Teknik, kelimeler ve/veya beden dili ile doğrudan uygulanabileceği gibi dolaylı olarak da uygulanabilir.

Doğrudan

-
- İsminiz anılmaz.
- Çalışmalarınızdan küçümseyici ifadelerle bahsedilir.

•Dolaylı

- Sandalyelerin sürtülmesi, kağıtların hışırtısı, öksürük vb. rahatsız edici seslerle dikkat sizden uzaklaştırılır.
- Kimse not almaz veya sizi dinlediğini gösteren sorular sormaz.
- Birisi az önce söylediklerinizi kendi fikriymiş gibi tekrarlar.
- Eğer varlığınız unutulduysa, göz ardı edildiyseniz ya da hakiki bir ilgiden başka bir şeyle karşılaştıysanız, bu tekniğın hedefi siz olabilirsiniz.

Örnek

Karşı teknik – Söz Almak

Kurban psikolojisine girmekten veya küçümsenmiş hissetmekten kaçınmaya çalışın. Bu durumda öfke veya hayal kırıklığı göstermemek önemlidir: sakince söz alma hakkınızı talep edin. Hemen harekete geçilmeli ve bu davranışın kabul edilemez olduğu açıkça belirtilmelidir. Konuştuklarınızın onaylanmadığı durumlarda, konuşmayı kesmek ve diğerlerinin sizi düzgün bir şekilde dinlemesinin sizin için önemli olduğunu belirtmek iyi bir fikir olabilir. Birçok durumda, faili kabul edilemez davranış olarak deneyimlediğiniz şeyler konusunda bilgilendirmeniz gerekebilir. “Gerçekten ... dediniz mi?”, ‘Şunu mu demek istiyorsunuz...?’, ‘Sanırım beni adımı söylemeyi unuttunuz’ vb.

Özet

İktidar stratejisi

Görünmez kılmak
Alay etmek
Bilgi saklamak

Çelişkiye düşürmek
Suçlamak/utandırmak

Karşı-teknik

Söz almak
Sorgulamak
Kartları açık oynamak

Kalıplardan kurtulmak
Düşünselleştirmek

Doğrulama tekniği

Görünür kılmak
Saygı göstermek
Bilgi vermek ve dahil etmek

Çifte ödül
Makul standartlar belirlemek
ve uyumsuzlukları çözüme
bağlamak

Erkeğin norm olması

Bir bilim insanından "bilim adamı" diye bahseden birçok öğretim görevlisi var, bazıları zaman zaman "bilim insanı" ya da "bilim adamı" da diyor, ama kimsenin bilim insanlarından "bilim kadını" diye bahsettiklerini duymuyoruz.

Kültür, görsel temsiller

FIGURE 1.8 Johannes Kepler (1571–1630).

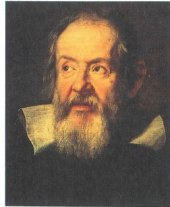

FIGURE 1.9 Galileo Galilei (1564–1642).

FIGURE 5.1 Sir Isaac Newton (1642–1727).

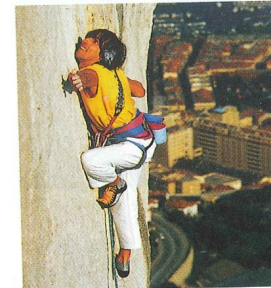
FIGURE 8.2 Gottfried W. Leibniz (1646–1716).

Although the mass of Edwin Aldrin, Jr., had not changed, his weight on the moon was roughly one-sixth his weight on earth.

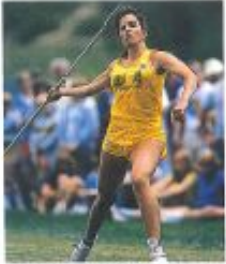

A weightlifter does work to lift weights but not to hold them at rest.

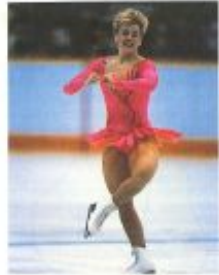

The climber has done work to increase his potential energy.

Kültür, görsel temsiller

The net work done on the javelin is equal to the change in its kinetic energy.

Elizabeth Manley controls her angular speed by varying her moment of inertia.

During a grand jeté, a ballet dancer appears briefly to "float in air". However, the center of mass still follows a parabolic path.

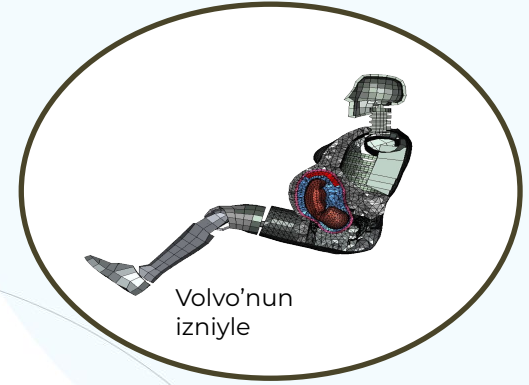
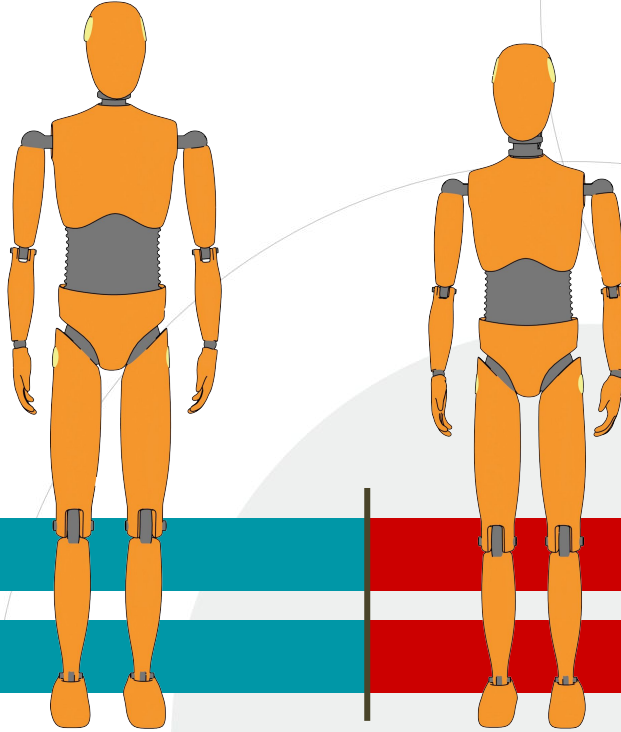
What do you notice about the front wheel?

T. Th
veloc
point

I
cent
top
sho'
Sin
nee
app
ind
co'
th

Sürücü olarak kadınların bedenlerinin güvenliği?

Çarpışmalarda, fetüslerin çarpışma nedeniyle ölüm riski hamile kadınlara göre 3 kat fazladır

Volvo'nun
izniyle

Risk

Yaralanma

+71%

Ciddi
yaralanma

+47%

Kadın sürücülerin "sıradışı" oturma pozisyonu

Kadınlar genellikle erkeklerden kısadır ve bu nedenle pedallara ulaşmak için koltuğu daha öne çekmeleri; daha iyi bir görüş için de gösterge panelinin üzerinden yolu görebilmeleri, dolayısıyla genellikle daha dik oturmaları gerekir. Otomobil güvenliği konusunda bile erkekler üzerinde daha fazla araştırma yapılmaktadır.

Co-funded by
the European Union

Çoğu alet büyük elleri insanlara göre tasarlanmıştır.

İş aletleri, büyük elleri insanlar içindir.

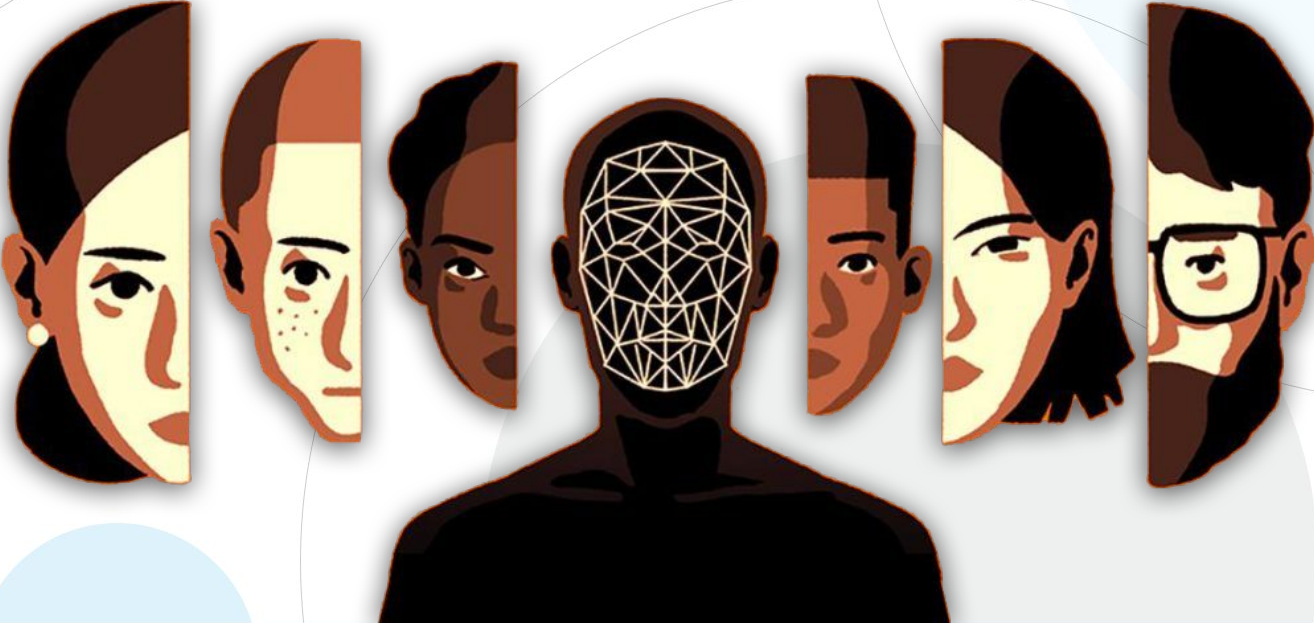
Bazı bölgelerde, bu iş aletlerini gerektiği gibi kullanabilecek kadınların sayısı çok azdır.

Çoğu araştırma; toplumsal cinsiyet farklılıklarını dikkate almayan iş aletlerini kullanan kadınların yaralanmalara maruz kaldığını gösterir.

Algoritmalar ve Kesişimsellik

Algoritmalar verilerle beslenir ve bu veriler toplumsal önyargıları yansıtır.

Dışlayıcı tasarım?

Amazon İşe Alım Algoritması (2014-2017)

- **Hedef:** Amazon, iş başvurularını hızla değerlendiren ve en iyi adayları seçen bir yapay zeka aracı geliştirmeye çalışıyordu.
- **Sorun:** Algoritma, geçmişteki işe alım verilerini analiz ederek öğrenim görüyordu. Ancak bu veriler, Amazon'un teknoloji sektöründeki işe alım tarihini yansıtıyordu ve bu tarih büyük ölçüde erkek adayların işe alındığı bir geçmişti.

Sonuç: Algoritma, erkek adayları sistematik olarak tercih etti.

- Özellikle “**kadın**” kelimesi içeren özgeçmişleri (örneğin, “kadın basketbol takımının kaptanı”) düşük puanladı.
- Kadınlarla daha fazla ilişkilendirilen bazı okullardan mezun olan adayların özgeçmişleri de algoritma tarafından olumsuz değerlendirildi.
- Erkek adayların kullandığı bazı kelimeler (“executed,” “captured”) olumlu olarak puanlanırken, kadınların özgeçmişlerinde yaygın olan ifadeler göz ardı edildi.

Kesişimsel faktörler: Yüz tanıma programları erkekleri kadınlardan daha kolay tanıyor.

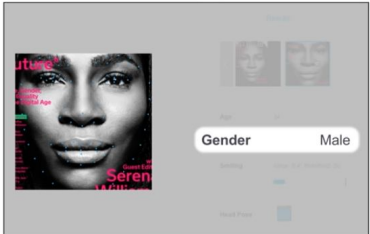
amazon
Microsoft
IBM
Face++ 旷视
Google

Michelle Obama

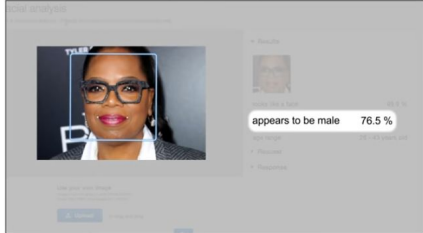
Microsoft

Serena Williams

Face++ 旷视

Oprah Winfrey

amazon

Dijital asistanınız ne dediğinizi anlıyor mu?

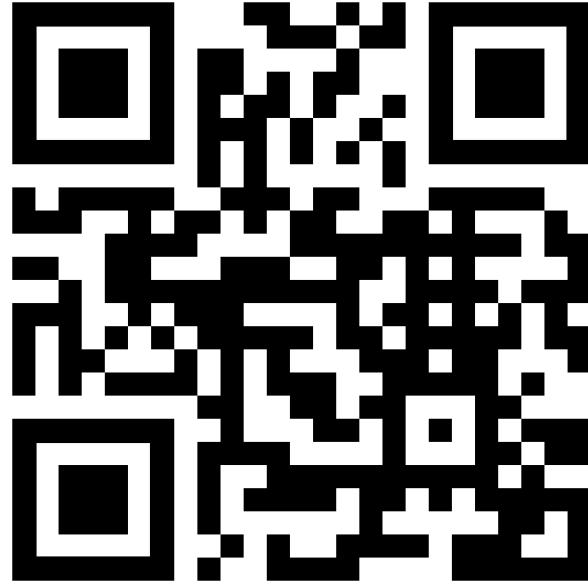
*Google'ın konuşma tanıma sisteminin, erkeklerin söylediklerini doğru anlama ihtimalinin, kadınların söylediklerine kıyasla **yüzde 70** daha fazla olduğu tespit edilmiştir.*

Bütünsellik ve algoritmalar

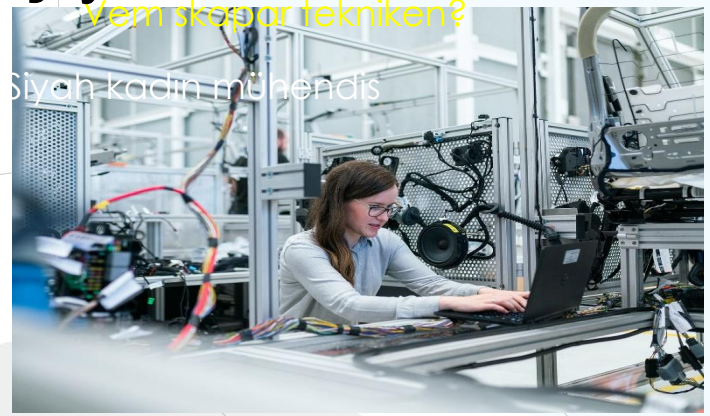
- Yüz tanıma sistemiyle kimliği tespit edilemeyen Joy Boulamwini
- Beyaz bir maske takana kadar yüz tanıma sistemi tarafından tanınmamıştır.
 - Algoritmik adalet birliği
<https://www.ajl.org/>
 - Joy Buolamwini
https://www.ted.com/talks/joy_buolamwini_how_i_m_fighting_bias_in_algorithms

Algoritmaları sınavalım

Kim neyle çalışıyor?

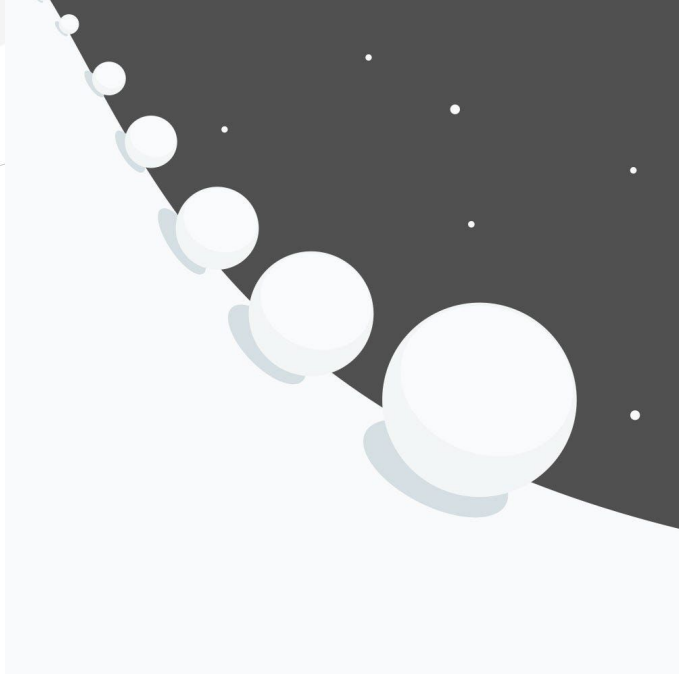

Hemşire=kadın

İtfaiyeci=erkek

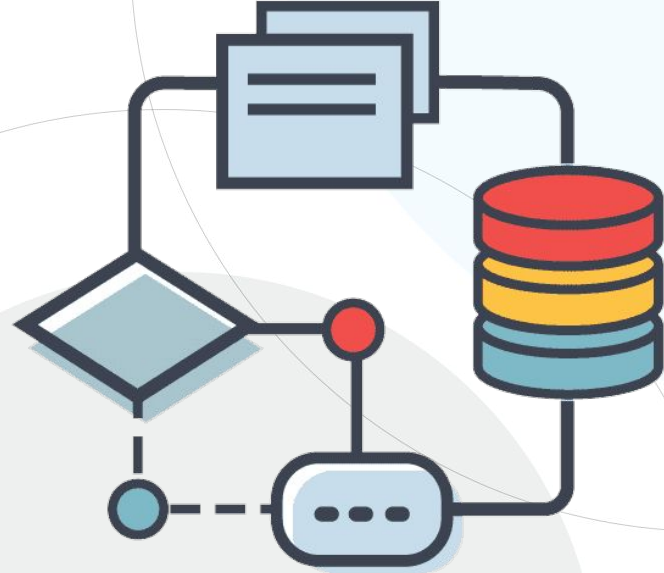
Algoritmalar ve Kesişimsellik

Algoritmalar yanlış verilerle beslenmeye devam ettiği sürece toplumsal önyargıları güçlendirir.

Eğitimde bu önyargılara dikkat çekerek öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini geliştirmek ve algoritma okuryazarlığını artırmak için;

kapsayıcı bir dil ve kesişimsel örnekler kullanılmalıdır.

Matematik: Georgia More House College'da doçent olan Rudy Horne, filmde matematik danışmanı olarak çalışmıştır. İzleyicilere, yapım ekibinin NASA'da ne tür bir matematik kullanıldığını anlamak için ev ödevini yapmış olmasına (iyi anlamda) şaşırdığını söylemiştir.

Öğretmenler için Kontrol Listesi (Checklist)

Kadın ve erkeklerin farklı beceri, deneyim ve değerlerini nasıl destekleyebilir ve pratikte nasıl uygulayabiliriz?

- Alıştırmalarda ve laboratuvar çalışmalarında kullanılan ders kitaplarını toplumsal cinsiyet farkındalığı perspektifinden sürekli olarak gözden geçirin.
- Dikkate alınması gereken hususlara örnekler:
Ders kitaplarında, derslerinizde ve laboratuvar ve grup çalışmalarında tartışılan örneklerde hem kadınlar hem de erkekler yer alıyor mu? Ders kitaplarında, derslerinizde ve laboratuvar çalışmalarınızda kullanılan örneklerde kadınların ve erkekler nasıl sunuluyor? Tartışma biçimleri nelerdir?
- Kadınlar ve erkeklerle ilgili çeşitli tanımlamalar ve açıklamalar neyi ifade ediyor?
Güven, itimat ve adaletin doğal bir temel teşkil ettiği, olumlu ve iyi işleyen bir grup oluşturmaya zaman ayırın.
- Kadınlara ve erkeklere ilişkin, konuşma şekliniz ve öğretirken kullandığınız örnekler aracılığıyla aktardığınız fikir ve algıların farkında olun.
- Ders kitaplarında farklı örneklerin nasıl tanımlandığının farkında olun - kadınlar veya erkekler tarafından okunmaları mı amaçlanıyor, yoksa bu açıdan tarafsızlar mı?

Öğretmenler için Kontrol Listesi (Checklist)

Kadın ve erkeklerin farklı beceri, deneyim ve değerlerini nasıl destekleyebilir ve pratikte nasıl uygulayabiliriz?

- Tüm öğrenciler tarafından kapsayıcı olduğu düşünülen materyaller ve örnekler kullanın.
- Öğrencilerin ödevlerini nasıl okuduğunuza, ölçtüğünüze ve değerlendirdiğinize dikkat edin.
- Laboratuvar çalışmalarını, alıştırmaları vb. değerlendirmek için kullandığınız ölçütlerin sürekli farkında olun ve bunları eleştirel bir gözle incelemekten asla vazgeçmeyin.
- Toplumsal cinsiyet hakkındaki fikirlerinizin bir öğrenci ödeviyle ilgili değerlendirmenizi etkileyebileceğini unutmayın, çünkü ödevdeki cevapları bir kadın ya da bir erkeğin yazdığını varsayarız. Birçok durumda okumalarımızı ödevi belirli bir cinsiyetten birinin ürettiği varsayımına dayandırırız ve insanlar hakkındaki fikirlerimizi cinsiyete göre şekillendiririz.
- Gruptaki kadın ve erkeklerin seslerinin ne kadar yüksek çıktığının farkında olun. Bunun farklı öğretim ortamlarında nasıl gerçekleştiğini de göz önünde bulundurun.
- Projeler ve laboratuvar çalışmaları sırasında iş bölümünün nasıl yapıldığının farkında olun.
- Projeler veya laboratuvar çalışmaları gruplar halinde yürütüldüğünde, öğrencilerin farklı rolleri sırayla üstlenmelerini sağlamaktan, öğretmen ve öğrenciler birlikte sorumlu olmalıdır.

Etkinlik Tasarlama

1. **Beyin Fırtınası: Karma gruplar- Sahadakiler ve saha çıkmak üzere olanlar**
 - **Önce cinsiyetçi bir isim bulalım: Örneğin, “Adam Gibi”**
 - **Şimdi cinsiyetçi yaklaşımı kıran bir forma sokalım: Örneğin, “İnsan Gibi”**
2. **K-12 Öğrencileriyle yapa**
3. **En iyi 2 tanesini seçelim.**
4. **İki etkinliği detaylı hazırlayalım.**
5. **Sunalım.**
6. **Etkinlikleri puanlayalım.**
7. **Bizim ekibin tasarladığı etkinliklerini inceleyim.**

Tartışma Soruları

-Öğretmenler toplumsal cinsiyet, etnik köken, yaş, sosyal geçmiş, din vb. faktörlerin bir sınıflandırma ilkesi olarak kullanılmaması için nasıl hareket etmelidir?

-Öğretmenler, öğrencilerin diğer öğrenciler tarafından saldırgan olarak algılanabilecek terimler kullanmasını nasıl önleyebilir?

-Öğretmenler normlar, ilkeler veya yönetmeliklerle düzenlenen ve çalışma için önem taşıyan konuları nasıl ele almalıdır?

SON TEST

